

tíðindablaðið

sosialurinPostsmøga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevari: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Skipamálið á vegis loyst

oddagrein

STÓRUR dagur í Føroya søgu, skrávar Dagblaðið, málagn Fólka-floksins, leygardagin í samband við landsstýrissemjuna um keyp av millumlandaferju. Rætt er tað, at hetta er stórir dagur, at tað nú endiliga eydnaðist at nýða samgongumenn til eina ávegisloysn um hetta, men hinvegin er tað undrunarvert, at Fólkaflokkurin og fyrri alt tað eisini Sambandsflokkurin koma sær at taka ferjumaálið upp á tunguna. Harnæst at gera málið til stítt.

EISINI VIT skulu fegnast um, at eitt millumlandaskip nú kann verða keypt. Hesir menn, sum fyrri langari tíð síðani tóku seg saman fyrri fyrst at kanna hvørji skip vóru til taks og síðani at royna at útvega neyðuga fígging, hava biðað alt ov leingi. Tolið var við at vera uppi og ætlanin nærur við at fara fyrri skeyti.

MEN SO mikið væl var fyrirreika av teimum og somikið góða peningaliga undirtøku hava teir fingið millum fólk, at teir nú beinanvegin kunnu keypa skip og byrja sigling til komandi summar.

TAÐ ER TÓ rættiliga áhugavert nú at hoyra og siggja borgarligu flokkarnir Fólkaflokkinn og Sambandsflokkinn reypa sær av hesum máli. At teir nú hava loyst hetta átrokandi mál, sum m.a. útvegar

okkum eini 100 nýggj arbeiðs-pláss. Vit fáa hetta so ómetaliga illa til at samrýma við tað stóðu sum hesir somu flokkar áður hava havt til sama mál. Var tað ikki hesir báðir flokkarnir, sum við hondum og fótum royndu at mót-arbeida strandferðsluni við uttan-landasiglingini? Hvør royndi at av-reiða alt málið sum tað var til ís-landingar? Og hvør hevur gjørt alt fyrri at sáa illgitingar og misálit á hesa føroysku rutisigling bæði heima og ikki minni í grannalond-um okkara?

UMFRAMT AT vit eisini kunnu fegnast um at skipamálið fyrilís er loyst fegnast vit eisini um, at tey sjónarmið, sum Javnaðar-flokkurin førði fram tá Smyril skuldi keypast og síðani tey sjón-armið um útbýggjan av hesi sigl-ing hava fest tilikar sterkar røtur. Sjónarmið sum við Lassa II og síðani tá neyðseman um Teistan varð gjørd og seinri við fleiri upp-skotum á tingi um útvegan av tilíku skipi sum hesum.

FRÁ LANDSSTYRISINS síðu verður sagt, at skipið verður keypt á privatum grundarlagi og er hetta formelt rætt. Og vit kunnu leggja aftrat, — á ógvuliga breiðum grundarlagi, — hetta sum seinasti útvegur fyrri at fáa skipið. Tað fyrri-kemur okkum tí ógvuliga mótsig-andi tá landsstýrið leggur so stóran dent á at hetta nú er privat, at teir samstundis hanga so nógvur lagnar og tungar treytir upp í hetta privata felag fyrri at hini privata felögin kunnu klára seg.

Neanderthalarin í focus

Tað er næstan synd, at eingin higartil hevur tíma-að at kommenterað nýggja stjørnskoti Dag-blaðsins, geniinum og vón heimsins, Jón Ellend-ers. Fyri at ugga misskilda geniinum fari eg at gera stutta viðmerking til stór-fingnu grein hansara í Dagblaðnum 2. februar, nevnd »Neanderthal-mað-urin ein barnasøga«.

I hesi ógvuliga visinda-liga væl uppbygdu grein verða visindamenn og vis-indaligu stórverk teirra í hópatali skúgvad burtur av føroyska svarinum upp á Darwin, Eistein og øðrum. Tað sama við Neanderthallmanninum,

Pekingmanninum og øð-rum hampamonnum.

Visindamaðurin, Ellend-ers, endar opinbering sína við hesum guðkorn-um í sambandi við teori-um Darwins: »Ti ein og hvø, sum bert hevur hugt at sær sjálvum í einum spegili í 5 min., veit at alt tos um, at menniskjan kemur frá kynnum ditt og kynnum datt er tað reina og skara barnasøga«.

Satt at siga hevði eg hildið, at 5 min. máttu verið meira enn ivaleyst hjá Jóni at hyggja sær sjálvum í einum spegili, fyrri at gera hann sann-færdan um, at Darwin gamli hevði rætt.

Tiskil bert hesi ráð: Tak spegilin fram aftur og royn at byggja í 10 min., so kanst tú ikki annað enn siggja eina mynd av ferðrum manna! Tú sært eitt livandi prógv fyrri teoríum Darwins!

Havnarmaðurin

Framhald av síðu 5
burður av meningococ-sjúku, í 1979 vóru triggir, í 1980 tveir, í 1981 og í 1982 tveir.

Viðvikjandi fyrirbyrg-jan skulu vit taka upp aftur, at tað, ið hevur størsta týðning er, at tey, ið hava nært samband við

Ring mura og atferðar-trupulleikar

Tá lögmaður, Pauli Ellefsen, í síðstu viku, beint undan tíðindasend-ingini hálvum sjei, helt sína higartil mest ósakligu og grovu talu, og tað sigur ikki so lítið, fóru fólka-floksmenn þó á þó upp at kyssa koyrilin og takka fyrri skenskeitirnar og av-bukingina, eins og vóru teir ein felagsskapur av masocistum. Tó var eitt undantak. Øði spanni í Edmund í Garði, tá Pauli Ellefsen í eini av Føroya lögtings mest óverdugu lötum, skammlest loyvið sær at tosa um politiska óreiðilighit. Edmund í Garði visti á, at folk hevði vant seg til at fara yvir við Paulasa ótangaat-burði, við tí umbering, at hatta var »bara Pauli« og tann mannin tok ongín fyrri fult. Men sum Edmund segði, hetta gekk ikki longur, tað var ikki »bara Pauli«, sum dag ó dagliga uppförði seg sum eitt politisk ótýggi, tað var Føroya lögmaður. Ti setti hann spurningin, um onki mark var fyrri, nær ein maður hevði diskvali-fiserað seg til starvið sum Føroya lögmaður.

Um orsøkin til øði Edmunds er, at Pauli óbeinleidis hevur elvt til, at Edmund í Garði missir tingsess sín, tá Olaf Olsen aftur tekur sæti á tingi skal verða ósagt. Men tað er hóast alt ein ljósglotti, at ein av fólka-floks-monnum, at hann umsiðir varnaðist, at tingsins verdugheit, og alitið til politikk og politikkarar rillar alvarsamt.

Bert spell at maður sum Edmund í Garði, ið so fegin vil umboða sann-leikan ikki røkkur longur enn til tann halva sann-leikan. At tað er »bara Pauli«, ið hóttr virðingina fyrri politisku skipanini, er bert tann halvi sannleikin.

Hina helvtina hevur Edmund eins og álur snúð seg uttan um. Hon er nevnliga ovasti harri Edmunds, Oli Breckmann.

I felag trinu Oli Breckmann og Pauli Ellefsen inn í føroyskan politikk, i felag hava teir sattu hatur og mistreysti og vanvirð-ing fyrri fólkastýrinum. Oivað er tað at vera ó bjargsskygdir at vænta, at Edmund í Garði, skal

halva sannleikan, ti hevði hann gjørt tað, hevði hann ikki verið fólka-floks-maður.

Eitt eiga vit at gera okkum púra greitt, at ein halvár sannleiki verður ongantíð ein heilur sann-leiki, sjálvst um tað er Edmund í Garði, sum ber hann fram.

Lat tað tí verða ein ugga fyrri tey mongu, sum í djúpum álvara harmast um, hvussu Oli Breckmann og Pauli Ellefsen hava óverduggjørt og læsta alt politiskt virkse-mi í hesum landi, at sjálvst Edmund í Garði, ein av lýdnastu tænarum hjá Ola Breckmann, hevur varn-ast, at her er nakað alvarsamt aftur.

Vónandi kann halva sannkenning Edmunds verða eitt stig á vegnum til eina moguliga og verduga loysn á politisku trongsstöðuni, eitt stig sum ber á tað borðið, at makkarnir Pauli og Oli, sum skjótast fáa eitt prei um, at nú er túrurin lið-ugur, og vegna ringa muru og atferðartrupulleikar vera teir ikki bidnir við aftur.

Pol

Sum í Weimartið

I søguni tala vit um Weimartiðina í Týsklandi. Hetta var tíðarskeiðið, tá týska demokratið fekk monustingin frá týsku høgakreftunum.

Tann grundlóg, sum tað unga týska demokratið fekk aftan á, at keisara-veldið var sokkið í grús, var i mangar máta ein sera demokratisk skipan. Men henda skipan var eirinda-leyst misbrúkt av anti-demokratiskum kreftum.

Úrslitið var ein ræðu-ligur ruðuleiki á tingi, og tí hevur eftirtíðin nýtt heitið weimarskil um eitt ting, sum ikki virkar.

Tað er ikki weimar-viðurskipti á Føroya lögtingi enn, men har eru líkheitir, sum vit ikki sleppa undan at líta í eyguni.

Vit hava ein kyniskan og ágangandi høggravong, har oddafiskarnir eru Oli Breckmann, Áge Ellefsen,

Pauli Ellefsen og nakrir av teirra herðaklapparum.

Hesir umboða tær kreft-ir, sum settu alt inn uppá at fáa javnaðarflokkinn úr landsins stýri. Hann var ov framburðssinnadur, hann var ov sosialur og hann mátti beinast burt-ur, aðrenn tey mál, sum fram um alt vóru javnaðarfloksins mál — eitt nú landsbankin, vórðu sett í verk.

Hesir umboða eisini tær kreftir í samfelagnum, sum bert siggja tað al-menna, sum nakað vinnu-livið og kapitalistarnir ótarndar skulu sleppa at nassa uppá. Teirra aðal-mál er ein skipan, har slangan hjá ávisum fyrri-tøkum, handilsvirkjum og reiðaríum liggur fäst í landskassanum.

Hvørt tað nú ikki er eydnast at binda slanguna permanent niður í kassan, ella tað eru ov nógvir, sum

eru frammi við slanguni, vita vit ikki. Vit vita bert, at skipanin virkar ikki heilt, sum hon skal ti slanguflokkarnir eru farnir til hendurs og berjast nú hvør móti øðrum við einum orðalag og við vápnum, sum bert borgarligir nú einaferð kunnu gera tað.

Tað virkar í peninga-punginum og einki røv-djór er, so segði Brandes, so vilt og ørt sum ein borg-arligur, sum verður klist-ur í pengapungin!

Undan yvir at tað veru-liga skuldi kunna vera so langt millum orð og gerðir í »frilynta« borðinum og forskammað av, at hava so vánalig umboð inni á teirra tingi, ið tvørtur-ímoti Weimar, sum bert átti 12 ár á baki, er elsta tingi í Europa.

j.

Hogni Debes Joensen